

वीर नर्मद दक्षिण गुजरात युनिवर्सिटी, सुरत
बी.एड्. अभ्यासक्रम २०१५-१६ थी अमल

प्रथम वर्ष

सेमेस्टर-१

कोर्ष - १०१ / आणपण अने आणछेरे - Childhood and Growing up

कोर्ष - १०२ / सांप्रत भारत अने शिक्षण - Contemporary India and Education

कोर्ष - १०३ / अभ्यासक्रममां भाषा - Language Across the Curriculum

कोर्ष - १०४ / विधा अने विषयोनी समज - Understanding Disciplines and School Subjects

कोर्ष - EPC-1 / पाठ वाचन अने चिंतन - Reading and Reflecting on Texts

- क्षेत्रकार्य - Field-Work

B.Ed. First Year - Sem. 1
Course - 101 બાળપણ અને બાળ ઉછેર

ઉદ્દેશો :

પ્રશિક્ષણાર્થીઓ.....

૧. વૃદ્ધિ અને વિકાસના વિવિધ તબક્કાઓનો પરિચય મેળવે
૨. બાળકના સામાજિકીકરણને અસર કરતા અને જવાબદાર પરિબલોની સમજ મેળવે.
૩. કુટુંબ, શાળા, પડોશ અને સમાજના મુખ્ય કેન્દ્રીકરણના સંદર્ભમાં વિવિધ સામાજિક અને રાજકીય વાસ્તવિકતાઓમાં વિવિધ પ્રકારે થતા બાળ ઉછેર વિશેની સમજ વિકસાવે.
૪. આંતર સાંસ્કૃતિક, મનોવિજ્ઞાન, સમાજશાસ્ત્ર અને નૃવંશશાસ્ત્રના સમન્વય દ્વારા બાળવિકાસ અંગેના સિદ્ધાંતો વિશે સમજ પ્રાપ્ત કરે.
૫. વિવિધ સામાજિક, આર્થિક, સાંસ્કૃતિક પરિસ્થિતિઓના પરિપ્રેક્ષ્યમાં તરુણાવસ્થાની સમજ પ્રાપ્ત કરે.
૬. સંદર્ભિત જીવંત અનુભવો મેળવે.
૭. માનવ વર્તન પર થતા શારીરિક ફેરફાર અને તેની અસરની સમજ મેળવે.
૮. લૈંગિક / જાતિગત (જેન્ડર) ભૂમિકા, ગરીબી, સમાજના વિવિધ વર્ગમાં થતા બાળ ઉછેર, તરુણાવસ્થાની જીવંત વાસ્તવિકતા સમજવા માટે વિવિધ માધ્યમો દ્વારા માહિતી મેળવી વર્ગમાં રજૂ કરે.

એકમ : ૧ શૈક્ષણિક મનોવિજ્ઞાન અને બાળ મનોવિજ્ઞાનની સમજ

- ૧.૧ શૈક્ષણિક મનોવિજ્ઞાન : અર્થ, સંકલ્પના અને સ્વરૂપ
- ૧.૨ બાળ મનોવિજ્ઞાન : અર્થ, સંકલ્પના અને સ્વરૂપ
- ૧.૩ શૈક્ષણિક મનોવિજ્ઞાન અને બાળ મનોવિજ્ઞાન: મહત્ત્વ અને કાર્યક્ષેત્ર
- ૧.૪ મનોવિજ્ઞાનની વિચારધારાઓ : વર્તનવાદી, સમગ્રતાવાદી

એકમ : ૨ વૃદ્ધિ અને વિકાસ : સમજ અને અસર કરતા પરિબલો

- ૨.૧ વૃદ્ધિ અને વિકાસ : સંકલ્પના, તબક્કા ગર્ભાવસ્થા, શિશુ અવસ્થા, બાલ્યાવસ્થા, કિશોરાવસ્થા અને તરુણાવસ્થા, વૃદ્ધિ અને વિકાસનો તફાવત વૃદ્ધિ અને વિકાસ પર વારસો અને વાતાવરણની અસર
- ૨.૨ વૈયક્તિક ભિન્નતા : અર્થ, સંકલ્પના, ક્ષેત્રો અને શૈક્ષણિક ફલિતાર્થો
- ૨.૩ બાળ વિકાસના વિવિધ તબક્કાઓને અસર કરતા પરિબલો : જાતિ, વર્ગ, લૈંગિકતા, સંસ્કૃતિ
- ૨.૪ વિવિધ તબક્કા દરમ્યાનની વિચાર પ્રક્રિયા : તાર્કિક, સમસ્યાઉકેલ, સર્જનાત્મકતા અને ભાષા

એકમ : ૩ બાળકના સામાજિક વિકાસની સમજ

- ૩.૧ સામાજિકીકરણ સંકલ્પના અને પ્રક્રિયા
- ૩.૨ બાળકના સામાજિકીકરણને અસર કરતા પરિબલો
- ૩.૩ સામાજિક પરિવર્તનની સમજ અને તેની બાળક પર અસર
- ૩.૪ સમાજના અલ્પવિકસિત લોકોની મુશ્કેલીઓ અને ઉપાયો

એકમ : ૪ તરુણાવસ્થા : સમજ અને માર્ગદર્શન

- ૪.૧ તરુણાવસ્થા : ખ્યાલ અને લક્ષણો
- ૪.૨ તરુણો અને તેમની જરૂરિયાતોની સમજ
- ૪.૩ તરુણાવસ્થાના પડકારો, પ્રશ્નો અને શિક્ષકની ભૂમિકા
- ૪.૪ કારકિર્દી અને વ્યક્તિગત પ્રશ્નોમાં તરુણોને સલાહ અને માર્ગદર્શન

સૂચિત પ્રાયોગિક કાર્ય :

૧. એક મનોવૈજ્ઞાનિક કસોટીની અજમાયશ
૨. એક વિશિષ્ટ બાળકનો વ્યક્તિ અભ્યાસ

૩. ગીજુભાઈ બધેકા - બાળ મનોવૈજ્ઞાનિકનો અભ્યાસ
૪. વિદ્યાર્થીઓની વર્તન સમસ્યાઓનો સંબંધિત વિડિયો ક્લિપ સર્ચ કરી તેનું અર્થઘટન કરવું
૫. નંદ ઘર - (આંગણવાડીનો અભ્યાસ)
૬. તરૂણોના એક જૂથનું અવલોકન અને તેઓની લાક્ષણિકતા અને સમસ્યાઓની નોંધ (શહેરી, ગ્રામ્ય, ઝૂંપડપટ્ટી વિસ્તારના તરૂણો વગેરે.....)
૭. બાળકના સામાજિકીરણને અસર કરતા અને જવાબદાર પરિબળોની સમજ મેળવે.

B.Ed. First Year - Sem. 1
Course - 102 સાંપ્રત ભારત અને શિક્ષણ

હેતુઓ :

પ્રશિક્ષણાર્થીઓને.....

- (૧) ભારતીય સમાજની અને તેના પ્રવાહોનું પૃથક્કરણ કરવા માટે પ્રયત્ન કરવા સક્ષમ બનાવવા.
- (૨) સામાજિક વિવિધતામાં એકતા લાવવા સક્ષમ બનાવવા.
- (૩) રાષ્ટ્રીય શિક્ષણનીતિથી અવગત કરવા.
- (૪) સાંપ્રત શૈક્ષણિક પરિસ્થિતિથી વાકેફ કરવા.

એકમ : ૧ સામાજિક વૈવિધ્યમાં એકતા

- ૧.૧ એકતાનો અર્થ અને સંકલ્પના
- ૧.૨ ભાષા, ધર્મ અને જનજાતિ (Tribe)ની રૂઢિઓનો વૈજ્ઞાનિક દષ્ટિએ અભ્યાસ.
- ૧.૩ વૈવિધ્યસભર સમાજમાં સમૂહ જીવનનો અર્થ લક્ષણો અને રચના માટેના તબક્કાઓ.
- ૧.૪ વૈવિધ્યમાં એકતા માટે શાંતિ અને ન્યાયનું મહત્ત્વ

એકમ : ૨ ભારતીય બંધારણમાંના સમાવિષ્ટ મૂલ્યો

- ૨.૧ બંધારણના આમુખનો અભ્યાસ - બંધારણમાંના મૂલ્યો : સ્વતંત્રતા, સમાનતા, બંધુતા અને ન્યાયનો અભ્યાસ
- ૨.૨ બંધારણ અનુસાર નાગરિકોના મૂળભૂત હક્કો અને ફરજો
- ૨.૩ બંધારણમાં રાજ્ય (State)ની નીતિ ઘડતર માટે માર્ગદર્શક સિદ્ધાંતોનો અભ્યાસ
- ૨.૪ શિક્ષણના લોકશાહી કરણની સ્થાપનાના અવરોધક પરિબળો : અસમાનતા, ભેદભાવ અને વંચિતતાનો અભ્યાસ (બંધારણ જનિત મૂલ્યોના સંદર્ભે) અને તે દૂર કરવામાં શિક્ષણની ભૂમિકા.

એકમ : ૩ ભારતમાં જાહેર શિક્ષણ માટેનું નીતિ ઘડતર

- ૩.૧ સરકારની શિક્ષણનીતિઓના ઘડતર પર અસર કરતા પરિબળો (સર્વશિક્ષા અભિયાન અને શિક્ષણ અધિકાર ધારાના સંદર્ભે)
- ૩.૨ બાળકોના શાળા ત્યાગ અને શાળા વંચિતતાના કારણો, તે દૂર કરવાના ઉપાયો અને તેમાં શિક્ષકની ભૂમિકા
- ૩.૩ સમાજની ભાગીદારી સહિતના શ્રમ અને શિક્ષણ વચ્ચેના સંબંધો. (નઈ તાલીમના સિદ્ધાંતોને માર્ગદર્શક તરીકે લેવા)
- ૩.૪ સ્વતંત્ર ભારતમાં આધુનિક શિક્ષણના પ્રસારમાં વિવિધ સામાજિક સંસ્થાઓનો ફાળો.
સ્વતંત્ર ભારતમાં મહિલાઓ, દલિતો અને જનજાતિઓને આધુનિક શિક્ષણ મળે તે માટેના પ્રયત્નનો અભ્યાસ

એકમ: ૪ નીતિ ઘડતર અને સાંપ્રત પ્રવાહો

- ૪.૧ શિક્ષણમાં ત્રિભાષી યોજનાનું મૂલ્યાંકન અને તે માટેની બંધારણીય જોગવાઈઓ
- ૪.૨ ૧૯૮૬ અને ત્યારબાદ વખતો વખત થયેલા સુધારા સહિતની રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિનો અભ્યાસ.
- ૪.૩ મધ્યાહન ભોજન યોજનાનું પોષક આહાર, ભેદભાવ નાબૂદી અને બાળમજૂરી નાબૂદી સંદર્ભે મૂલ્યાંકન (સુપ્રિમ કોર્ટના ચુકાદાના આધારે)
- ૪.૪ શિક્ષણમાં પ્રવેશલ વૈશ્વિકીકરણ, ખાનગીકરણ અને વર્ગ વિભાજનનું મૂલ્યાંકન અને તે સંદર્ભે (R.T.E.-2009) શિક્ષણ અધિકાર ધારામાં સમાવિષ્ટ ગરીબો માટે ૨૫ ટકા અનામતના ઉપાય તરીકે મૂલ્યાંકન.

પ્રાયોગિક કાર્ય

૧. સામાજિક વૈવિધ્યમાં એકતાની સંકલ્પના પર જૂથચર્ચા કરી અહેવાલ તૈયાર કરવો.
૨. કોઈપણ ધર્મની રૂઢિઓનું વૈજ્ઞાનિક દષ્ટિએ સર્વેક્ષણ (કોઈપણ પાંચ)
૩. વંચિત જૂથો જેવા કે મહિલાઓ, જનજાતિઓ અથવા દલિતોના કોઈપણ પાંચ શાળાઓમાં ધો. ૧૨ સુધી છેલ્લા પાંચ વર્ષ દરમિયાન કરેલ અભ્યાસ અને ઉત્તીર્ણ થયાની માહિતીનું વિશ્લેષણ.
૪. વિવિધ ધર્મવાળી શેરીઓ કે ગામમાં જીવાતા સમૂહ જીવનને સમજાવતો નાનો પ્રકલ્પ.
૫. શિક્ષણ માટે મળતી સહાયનો કોઈ એક વિસ્તારમાં વંચિતોએ મેળવેલ લાભનો અભ્યાસ.
૬. છેલ્લા વીસ વર્ષમાં કોઈ એક વિસ્તારમાં ઉદભવેલ અશાંતિના કારણો અને એ દૂર કઈ રીતે કરવામાં આવી તેનો અભ્યાસ
૭. કોઈ પાંચ શાળામાં છેલ્લા બે વર્ષમાં શિક્ષણના અધિકાર ધારા હેઠળ વંચિતોને અપાયેલા પ્રવેશોનો અભ્યાસ
૮. કોઈપણ બુનિયાદી અથવા ઉત્તર બુનિયાદી શાળામાં અમલી નઈ તાલીમની અસરકારકતાનો અભ્યાસ
૯. ત્રિભાષી યોજનાની અસરકારકતાનો અભ્યાસ પર જૂથચર્ચા અને અહેવાલ લેખન.
૧૦. કોઈપણ ત્રણ શાળામાં ચાલતી મધ્યાહન ભોજન ઉપરાંત અન્ય યોજનાનું સર્વેક્ષણ / પ્રકલ્પ / મૂલ્યાંકન
૧૧. 'સર્વ શિક્ષા અભિયાન'ની જોગવાઈઓ અને તેનો વાસ્તવિક અમલ.
૧૨. શિક્ષણના ખાનગીકરણ પર જૂથચર્ચા અને અહેવાલ લેખન.
૧૩. શિક્ષણમાં ખાનગીકરણને પરિણામે થતા વર્ગ વિભાજન પર વિવાદસભા
૧૪. મહિલાઓ, વંચિતો અને દલિતોના ઉત્કર્ષ માટેની યોજનાઓ અને અમલીકરણ બાબતે જવાબદાર અધિકારીઓ સાથે સંવાદ અને અહેવાલ તૈયાર કરવો.

સંદર્ભ પુસ્તકો

1. NCERT Report 2006a, 2006b, 2006c, 2006d.
2. Ilaih, 1996, letter to a teacher, 1970
3. constitution, preamble, fundamental Rights and Duties of citizen and the directive principles of state policies
4. Govinda (2011) Inequality Discrimination
5. De Khera, Samson and shivakumar (2011)-The PROBETEAM,199
6. GOI (2009) - Right To Edu. માટે
7. Raina (2011) Right to Edu. માટે
8. R. Govinda and josephne (2004)
9. Hindustani Jalimi sangh (1938)
10. Sykesh (1987) - Nayee Talmme માટે
11. Chakravati (1998) Women dalits and tribe માટે
12. Scrace (2002) language policy માટે
13. National policy on Education 1986
14. Review of national policy on educatio 1986 Govt of India 1992
15. [http:// www. right to food campaign in](http://www.righttofoodcampaign.in)) (સુપ્રિમ કોર્ટ જજમેન્ટ)
16. Hill and Rosskam (2009) Privatization, Globalization માટે જોવું .
17. RTE Act (2009)

B.Ed. First Year - Sem. 1
Course - 103 અભ્યાસક્રમ અંતર્ગત ભાષા

હેતુઓ :

પ્રશિક્ષણાર્થીઓ.....

૧. ભાષાનો અર્થ, સંકલ્પના અને તેની આવશ્યકતા વિશે જાણે.
૨. ભાષા અને બોલી વચ્ચેનો તફાવત જાણે.
૩. ઉચ્ચારણ સ્થાન અને ઉચ્ચારણ સંદર્ભે વર્ણપટની સમજ કેળવે.
૪. ભાષાઓના વિવિધ સ્વરૂપો વિશે જાણે.
૫. મૌખિક અને લેખિત અભિવ્યક્તિ વિકસે.
૬. પ્રત્યાયનની સંકલ્પના સમજે.
૭. પ્રત્યાયન કૌશલ્ય વિકસે.
૮. પ્રત્યાયનના માધ્યમો વિશે જાણે. સારા પ્રત્યાયનના લક્ષણો તથા મહત્ત્વ જાણે.
૯. ભાષા અને સંસ્કૃતિ વચ્ચેનો સંબંધ સમજે.
૧૦. સંસ્કૃતિના સંરક્ષણ અને સંવર્ધન માટેનું સબળ માધ્યમ ભાષા છે તે જાણે.

એકમ ૧ : ભાષા અને સ્વરૂપ

- ૧.૧ ભાષા : અર્થ, સંકલ્પના, મહત્ત્વ
- ૧.૨ ભાષા અને બોલી : તફાવત, પ્રાદેશિક ઉચ્ચારણની અસરો અને તેને નાબૂદ કરવાના ઉપાયો
- ૧.૩ ઉચ્ચારણ સ્થાન, ઉચ્ચારણ અંગો અને ઉચ્ચારણ સંદર્ભે વર્ણપટની સમજ
શ્રાવ્ય, દૃશ્ય, સ્પૃશ્ય / ભૌતિક સ્વરૂપો
- ૧.૪ અભિવ્યક્તિ : લેખન, વાંચન, કથન

એકમ ૨ : માતૃભાષા, પ્રત્યાયન અને ભાષા - સંસ્કૃતિ

- ૨.૧ માતૃભાષા : અર્થ, મહત્ત્વ શિક્ષણ દ્વારા માતૃભાષાનો ઉચિત ઉપયોગ અને સુધારાત્મક કાર્ય
- ૨.૨ પ્રત્યાયનની સંકલ્પના, પ્રત્યાયનમાં ભાષાની ભૂમિકા, પ્રત્યાયન એક પ્રક્રિયા તરીકે, પ્રત્યાયનના માધ્યમો, સારા પ્રત્યાયનના લક્ષણો, મહત્ત્વ
- ૨.૩ ભાષાકીય વૈવિધ્ય
- ૨.૪ ભાષા સંસ્કૃતિ : સંરક્ષણ અને સંવર્ધનનું સબળ માધ્યમ

સૂચિત પ્રવૃત્તિઓ / પ્રાયોગિક કાર્ય

- (૧) ભાષાના મહત્ત્વ વિશે જૂથ ચર્ચા યોજવી.
- (૨) ઉચ્ચારણ માટે ભાષાની રમત યોજવી.
- (૩) સર્જનાત્મક લેખનની પ્રવૃત્તિઓ યોજવી.
- (૪) કથન કૌશલ્યની પ્રવૃત્તિઓ યોજવી.
- (૫) પ્રત્યાયન દરમિયાન અનુભવોનો અહેવાલ તૈયાર કરવો.
- (૬) વિવિધ ભાષાઓનો પરિચય શ્રવણ, અનુભવ દ્વારા કરાવવો.
- (૭) સાંસ્કૃતિક અભિવ્યક્તિ માટે ગ્રામ વિસ્તારમાં રેલી યોજી વિવિધ ભાષાનો પ્રયોગ નાટ્ય દ્વારા યોજવો.
- (૮) માતૃભાષા દિનની ઉજવણી કરવી.
- (૯) ઉચ્ચાર દોષો માટે નિદાનાત્મક - ઉપચારાત્મક કાર્ય કરવું.

સંદર્ભ સાહિત્ય :

- (1) Braner, J.S. (1975), Language as an Instrument of Thought. In Davies, Alam (ed) Problems of Language and leaving condone. Heinemann.
- (2) Conson, D. (1970), Language Across the curriculum (LAC) In corson Devid, (ed) Language Policy Across the Curriculum Vlevendon Multilingual Matters, 72-140.
- (3) Cummins J. (1979) Linguistic Interdependence and the Educational development of bilingual children Review of Educational Reseach 49, 222-251.
- (4) Halliday, M.A.K. Hasan R. (1989) Uanaaqe Context and Text As peots of language in a social semiotic perspective D. A. (2002) Techniques of Teaching English - Harsh Prakashan, Ahmedabad.
- (પ) મોતીભાઈ મ. પટેલ અને અન્ય (૨૦૦૨) ગુજરાતી વિષયવસ્તુનું અધ્યયન. (બી.એસ. શાહ પ્રકાશન, અમદાવાદ)

B.Ed. First Year - Sem. 1
Course - 104 વિદ્યા અને વિષયોની સમજ

હેતુઓ :

પ્રશિક્ષણાર્થીઓ .....

- (૧) વિવિધ વિષયોનો અર્થ, સ્વરૂપ અને ભૂમિકા અંગે માહિતગાર થાય.
- (૨) વિવિધ વ્યવસાયલક્ષી વિષયોનું જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરે.
- (૩) વિવિધ વિષયોના અધ્યાપનના હેતુઓથી માહિતગાર થાય.
- (૪) અધ્યાપનના વિવિધ અભિગમો વિશે જાણકારી પ્રાપ્ત કરે.
- (૫) વિવિધ વિષયોના પારસ્પરિક અનુબંધ વિશે માહિતી મેળવે.
- (૬) અભ્યાસક્રમ અને પાઠ્યક્રમ વચ્ચેના સંબંધ વિશે માહિતી મેળવે.
- (૭) શાળા અભ્યાસક્રમના ઉત્પાદકીય વિષયોના સમાવેશ તથા તેની જરૂરિયાત અંગે માહિતી મેળવે.
- (૮) શાલેય વિષયોના અધ્યયન - અધ્યાપનની સમસ્યાઓ અને તેના ઉપાયો વિશે જાણે.
- (૯) શાલેય વિષય અધ્યાપનને રસમય બનાવવાના પગલા વિશે જાણે.
- (૧૦) શાળામાં શીખવાતા બધા જ વિષયોથી માહિતગાર થાય.

એકમ ૧ શાળાકીય વિષયોનો વિવિધલક્ષી ખ્યાલ

- ૧.૧ વિવિધ વિષયોની સંકલ્પના, પરિભાષા અને સ્વરૂપ
- ૧.૨ વિવિધ વિષયોની ભૂમિકા અને ઉપયોગિતા
- ૧.૩ વિષય અધ્યાપનના હેતુઓ અને અભિગમો
- ૧.૪ વિવિધ વિષયોનો પરસ્પર અનુબંધ

એકમ: ૨ અભ્યાસક્રમના પરિપ્રેક્ષ્ય

- ૨.૧ અભ્યાસક્રમ, પાઠ્યક્રમ વચ્ચેનો તફાવત
- ૨.૨ અભ્યાસક્રમ રચનાના સિદ્ધાંતો
- ૨.૩ શાળા અભ્યાસક્રમમાં ઉત્પાદકીય વિષયોનો સમાવેશ અને તેની જરૂરિયાત (બાગાયત, પશુપાલન, પ્રવાસન અને હોટલ મેનેજમેન્ટ)
- ૨.૪ વિવિધ વિષયોના અધ્યયન અધ્યાપનની સમસ્યાઓ અને તેને નિવારવાના ઉપાયો

નોંધ :

- (૧) સમગ્ર અભ્યાસક્રમ ઉચ્ચતર પ્રાથમિક, માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળા કક્ષાને ધ્યાનમાં રાખીને.
- (૨) સમગ્ર અભ્યાસક્રમ ભાષાઓ, ગણિત, વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજી તથા સામાજિક વિજ્ઞાન વિષય સંદર્ભે

પ્રાયોગિક કાર્ય :

- (૧) શાળા કક્ષાએ શીખવાતા વિવિધ વિષયોના પાઠ્યક્રમનો સમીક્ષાત્મક અભ્યાસ
- (૨) ભાષા શિક્ષણ સંદર્ભે સાહિત્યિક કૃતિઓનો વિવેચનાત્મક અભ્યાસ
- (૩) કવિ, લેખક, વૈજ્ઞાનિક, અર્થશાસ્ત્રી, સમાજશાસ્ત્રીનો વ્યક્તિ અભ્યાસ અને એમની કૃતિઓનો અભ્યાસ.
- (૪) વિષય નિષ્ણાંત વ્યક્તિઓની મુલાકાત અને અહેવાલ લેખન
- (૫) વ્યક્તિ / સંસ્થાની મુલાકાત
- (૬) શાળા કક્ષાએ શીખવાતા વિષયો પ્રત્યે તાલીમાર્થીઓ / વિદ્યાર્થીઓના વલણોનો અભ્યાસ
- (૭) ભાષા શિક્ષણ અંતર્ગત વિદ્યાર્થીઓમાં જોવા મળતા દોષો, તેના કારણો, ઉપાયો અને નિદાનાત્મક કાર્યો

- (૮) વિજ્ઞાન ટેકનોલોજી વિષયમાં રોજિંદા વ્યવહાર સંબંધી પ્રાયોગિક કાર્યો
- (૯) ભાષા પ્રયોગશાળામાં તાલીમાર્થીઓના ઉચ્ચારશુદ્ધિ માટેના પ્રયોગો
- (૧૦) ગણિત પ્રયોગશાળાનો વ્યક્તિઅભ્યાસ
- (૧૧) ગાણિતિક કોયડા, વિજ્ઞાનના પ્રયોગો, શૈક્ષણિક સાધન સંરચના અને તેની અસરકારકતા, કાવ્યનો રસાસ્વાદ, અર્થવિસ્તાર, પુસ્તક સમીક્ષા

સંદર્ભ સૂચિ

- (1) Studying School Subject A guide by Ivo & F. Goodson
- (2) Curriculum and Instruction E.S. 331 - IGNOU study book.
- (3) પાઠ્યચર્ચા તથા અનુદેશ ES 331 IGNOU Study book.
- (4) Curriculum & instruction IGNOU Study book.
- (5) School Subjects and Academic Disciplines A. wood, & K. Wier (Eds).

B.Ed. First Year - Sem. 1
Course EPC-1 પાઠનું વાચન અને ચિંતન

હેતુઓ:

પ્રશિક્ષણાર્થીઓ.....

૧. પ્રશિક્ષણાર્થીઓની વાચન ક્ષમતા વિકસે.
૨. પ્રશિક્ષણાર્થીઓની સર્જનશક્તિ, તર્કશક્તિ, વિચારશક્તિ અને વાચન શક્તિ ખીલે.
૩. પ્રશિક્ષણાર્થીઓની વાચન અધ્યયનની પદ્ધતિઓ અને અભિગમો વિશે જાણે.
૪. પ્રશિક્ષણાર્થીઓ વાચનના માપન અને મૂલ્યાંકન વિશે જાણે.
૫. પ્રશિક્ષણાર્થીઓ વિવિધ વિષયો સાથે અનુબંધ કરતા શીખે.
૬. પ્રશિક્ષણાર્થીઓ વાચનની નિદાનાત્મક અને ઉપચારાત્મક કાર્યપ્રણાલી વિશે જાણે.
૭. પ્રશિક્ષણાર્થીઓ જુદા-જુદા વિષયો પર વાચન અને લેખન કરવા માટે પ્રેરાય અને તેમાં પડતી મુશ્કેલી વિશે જાણે.
૮. પ્રશિક્ષણાર્થીઓની વાચન અને લેખન પ્રત્યેની અભિરૂચિ કેળવાય.
૯. પ્રશિક્ષણાર્થીઓ વાચન અને લેખન દ્વારા ભાષાશુદ્ધિ પર પ્રભુત્વ મેળવવા પ્રયત્ન કરે.
૧૦. પ્રશિક્ષણાર્થીઓ વાચન અને લેખન દ્વારા ચિંતનાત્મક સમીક્ષા કરતા શીખે.
૧૧. પ્રશિક્ષણાર્થીઓ વાચન અને લેખન દ્વારા વ્યક્તિગત અને નાના જૂથોમાં સેતુ બાંધી ચર્ચા કરવા પ્રેરાય.
૧૨. પ્રશિક્ષણાર્થીઓ પુસ્તકોની માવજત કરતાં શીખે.
૧૩. વર્ગખંડમાં થયેલા કાર્યનું વાચન અને લેખન વિનિયોગ કરતાં શીખે.
૧૪. પ્રશિક્ષણાર્થીઓમાં ઉત્તમ પ્રકારના વાચન અને લેખનને કારણે ઉત્તમ સદગુણોનો વિકાસ થાય.
૧૫. પ્રશિક્ષણાર્થીઓ ઉત્તમ પ્રકારના વાચન અને લેખનને કારણે જીવનશૈલીમાં જરૂરી પરિવર્તન લાવવા પ્રેરાય.

પાઠનું વાચન અને ચિંતન વિષયક પ્રવૃત્તિઓ અને મૂલ્યાંકન

(કોઈ પણ પાંચ પ્રવૃત્તિઓ કરવાની રહેશે અને દરેક પ્રવૃત્તિના ૧૦ (દસ) ગુણ રહેશે.)

૧. પુસ્તક સમીક્ષા, કાવ્ય સમીક્ષા
૨. શ્રુત લેખન
૩. આત્મકથા વાચન અને લેખન (ગાંધીજી અને નર્મદની આત્મકથા)
૪. ચિત્ર વાર્તા લેખન - શીર્ષક નક્કી કરવું.
૫. પુસ્તક વાચન આધારે ચર્ચા, ડિબેટ
૬. વર્તમાન પત્રોના તંત્રીલેખોનું વાચન અને તેની સમીક્ષા
૭. વિવિધ પ્રકારના અહેવાલોનું લેખન
૮. લાઈબ્રેરીમાં ઉપલબ્ધ મેગેઝીનોનું વાચન અને ચિંતન
૯. વિશિષ્ટ પ્રવૃત્તિઓનું આયોજન (વિચાર વિસ્તાર, પાઠપૂર્તિ, ક્વીઝ, નિબંધ સ્પર્ધા વગેરે)
૧૦. વાચન અને લેખન કૌશલ્યનું નિદાન અને ઉપચારાત્મક કાર્ય
૧૧. વાચન તત્પરતાની કસોટીઓ
૧૨. પુસ્તકો વાંચીને શ્રુપમાં ચર્ચા-વિચારણા કરવી.